

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Davida Hipšra a Lenky Krupíčkové v právní věci žalobce: **Bc. M. M., DiS.**, zastoupen JUDr. Zdeňkem Koschinem, advokátem se sídlem Štefánikova 75/48, Praha 5, proti žalované: **Vysoká škola ekonomická v Praze**, se sídlem Winstona Churchilla 1938/4, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 6. 2024, č. j. 14 A 29/2024-52,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 19. 3. 2024, č. j. VŠE/2611/9202/2024 (dále též „napadené rozhodnutí“) rektor Vysoké školy ekonomické v Praze zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí děkana Fakulty managementu Vysoké školy ekonomické v Praze ze dne 10. 1. 2024, č. j. VŠE/324/6000/2024, jímž bylo ukončeno studium žalobce (v navazujícím studijním programu Ekonomika a management).

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu k Městskému soudu v Praze (dále též „městský soud“). Shora označeným usnesením městský soud žalobu odmítl, a to z důvodu neexistence předmětu řízení. Městský soud uvedl, že rozhodnutím ze dne 22. 5. 2024, č. j. VŠE/4920/9202/2024 (dále též „rozhodnutí o zrušení napadeného rozhodnutí“), rektor zrušil napadené rozhodnutí v přezkumném řízení. Následně

rozhodnutím ze dne 20. 6. 2024, č. j. VŠE/5944/9202/2024, rektor zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí o zrušení napadeného rozhodnutí, které dne 20. 6. 2024 nabylo právní moci. Z ustálené judikatury přitom vyplývá, že pokud je žalobou napadené rozhodnutí pravomocně zrušeno, nahrazeno jiným nebo změněno v jiném řízení, odpadne tím předmět řízení o žalobě podle § 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Za takové situace městský soud nemohl ve věci samé rozhodnout, neboť napadené rozhodnutí, kterým mohlo být zasaženo do práv žalobce, již neexistuje, a takový nedostatek nelze odstranit. Městský soud proto žalobu odmítl. Usnesení městského soudu (stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) je dostupné na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Proti usnesení městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b), d) a e) s. ř. s. Stěžovatel souhrnně dovozoval, že městský soud postupoval chybně, když žalobu odmítl. Podle stěžovatele se měl městský soud zabývat stěžovatelem namítanými vadami. Stěžovatel je názoru, že správní orgán jednal bez zákonného zmocnění, když proti vlastnímu rozhodnutí podal podnět k zahájení přezkumného řízení, z důvodu čehož by tento úkon měl být prohlášen za nicotný. Městský soud však otázku nicotnosti vůbec neposuzoval a žalobu odmítl. Za nulitní je dle stěžovatele rovněž nutno považovat žalobou napadené rozhodnutí ze dne 19. 3. 2024, které mu nebylo řádně doručeno. Za takové situace stěžovatel považuje za sporné, zda předmět řízení odpadl, či nikoliv. Takový postup je však dle stěžovatele v rozporu s právem na spravedlivý proces a tedy v rozporu se základními ustanoveními Listiny základních práv a svobod. Nesouhlasil ani s dílčími závěry městského soudu. V podání ze dne 30. 4. 2025 pak stěžovatel s odkazem na judikaturu namítal, že za situace, kdy bylo vedeno další řízení týkající se nulity rozhodnutí rektora žalovaného, bylo povinností městského soudu řízení o žalobě ze dne 26. 5. 2024 podle § 48 odst. 3 písm. d) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále též správní řád), přerušit a vyčkat na výsledek souběžně vedeného řízení. Navrhl proto zrušení napadeného usnesení.

IV.

[4] Ve vyjádření ke kasační stížnosti se žalovaná ztotožnila s napadeným usnesením městského soudu a dále odkázala na svá předchozí vyjádření ve věci. K tvrzení stěžovatele, že napadené rozhodnutí nebylo stěžovateli řádně doručeno, žalovaná uvedla, že písemnost byla v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (dále též „zákon o vysokých školách“), doručována veřejnou vyhláškou (s účinkem doručení dne 18. 4. 2024). Pokud pak stěžovatel žalované nesdělil adresu své datové schránky, nemůže se z důvodu speciální právní úpravy obsažené v zákoně o vysokých školách dovolávat toho, že mu žalovaná do datové schránky nedoručovala. Navrhla proto zamítnutí kasační stížnosti.

V.

pokračování

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[6] Jádrem věci představuje otázka, zda městský soud pochybil, pokud žalobu odmítl z důvodu odpadnutí podmínky řízení (předmětu řízení).

[7] Judikatura Nejvyššího správního soudu za podmínky řízení považuje předpoklady, bez nichž nelze věc meritorně rozhodnout. Nejsou-li tyto podmínky splněny, soud nemůže ve věci jednat a rozhodnout (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 1. 2022, č. j. 1 As 199/2021-58, či ze dne 12. 9. 2018, č. j. 9 As 218/2018-72).

[8] Podle ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s. *kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují práva nebo povinnosti, může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.*

[9] Nezbytnou podmínkou soudního přezkumu podle § 65 s. ř. s. je tedy existence „rozhodnutí“ ve smyslu uvedeného ustanovení. Pokud je žalobou napadené rozhodnutí pravomocně zrušeno, nahrazeno jiným nebo změněno v jiném řízení, odpadne tím předmět řízení o žalobě podle § 65 s. ř. s. Odpadnutí předmětu řízení je neodstranitelným nedostatkem podmínek řízení, pro který soud žalobu odmítne i bez návrhu dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (srov. např. rozsudky ze dne 12. 4. 2007, č. j. 7 Afs 143/2006-95, ze dne 28. 5. 2010, č. j. 2 Afs 125/2009-104, ze dne 19. 5. 2011, č. j. 1 As 39/2011-60, nebo ze dne 30. 6. 2014, č. j. 4 As 16/2014-65).

[10] V případě, kdy neexistuje předmět řízení, správní soud nemůže věcně rozhodnout. Za takové situace by totiž nerozhodoval o konkrétních veřejných subjektivních právech, neboť napadené rozhodnutí, které veřejná subjektivní práva stěžovatele mohlo zasáhnout, již neexistuje a nelze rušit již jednou zrušené rozhodnutí (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2016, č. j. 9 Ads 147/2015-24).

[11] Optikou výše uvedených kritérií Nejvyšší správní soud nahlížel i na nyní projednávaný případ a dospěl k závěru, že městský soud nepochybil, pokud žalobu odmítl. Mezi stranami není sporné, že žalobou napadené rozhodnutí (ze dne 19. 3. 2024) žalovaná zrušila v přezkumném řízení rozhodnutím ze dne 22. 5. 2024, č. j. VŠE/4920/9202/2024. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel odvolání, jež zamítl rektor žalované rozhodnutím ze dne 20. 6. 2024, č. j. VŠE/5944/9202/2024, které nabylo právní moci dne 20. 6. 2024. Žalobou napadené rozhodnutí tedy bylo pravomocně zrušeno v přezkumném řízení. Jeho zrušením odpadl předmět řízení a nastal neodstranitelný nedostatek podmínek řízení. *„Je-li v rámci přezkumného řízení vedeného správním orgánem žalobou napadené rozhodnutí pravomocně zrušeno, nahrazeno jiným nebo změněno, nejsou splněny podmínky pro vydání rozhodnutí ve věci samé, neboť odpadl předmět řízení, v důsledku čehož krajský soud podanou žalobu pro neodstranitelný nedostatek podmínek odmítne“* [§ 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 14. 1. 2016, č. j. 9 Ads 147/2015-24, a dále též rozsudky ze dne 12. 4. 2007, č. j. 7 Afs 143/2006-95, a ze dne 30. 6. 2014,

č. j. 4 As 16/2014-65]. Z toho vychází i odborná literatura, které dodává, že ačkoliv soud rozhoduje zpravidla o žalobách proti rozhodnutím podle skutkového a právního stavu ke dni jejich vydání, musí napadené rozhodnutí existovat po celou dobu soudního řízení (srov. § 46 In: KÜHN, Zdeněk a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019, dostupný např. v systému ASPI). Odpadnutí předmětu řízení tedy vyvolává nutnost odmítnutí žaloby; soud tak nemůže zkoumat důvodnost námitek uplatněných v žalobě. Jelikož nelze zrušit již jednou zrušené, a tudíž neexistující rozhodnutí, soudní přezkum ve věci samé, resp. případné prohlášení rozhodnutí za nicotné by nemohl vést k účinné ochraně veřejných subjektivních práv (viz např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2007, č. j. 7 Afs 143/2006-95, ze dne 30. 6. 2014, č. j. 4 As 16/2014-65, ze dne 14. 1. 2016, č. j. 9 Ads 147/2015-24, ze dne 12. 9. 2018, č. j. 9 As 218/2018-72, ze dne 8. 6. 2017, č. j. č. j. 1 Afs 332/2016-39, či ze dne 26. 6. 2019, č. j. 8 Azs 4/2019-36). Jiný postup nevyplývá ani z unesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2010, č. j. 3 Ads 148/2008-70, či z rozhodnutí téhož soudu ze dne 17. 2. 2020, č. j. 8 Ads 194/2019-27, jakož ani z další stěžovatelem označené judikatury.

[12] Soud z procesní opatrnosti dodává, že každé správní rozhodnutí je nadáno presumpcí správnosti (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2021, č. j. 7 As 26/2021-175), přičemž právní úprava obsahuje řadu možností, jimiž lze uvedenou zásadu narušit (opravné prostředky podle správního řádu, řízení o správní žalobě atp.). V dané věci se stěžovatel domáhal přezkumu rozhodnutí o ukončení studia, které v návaznosti na podanou žalobu správní orgán sám zrušil v přezkumném řízení. Výsledek uvedeného postupu znamená, že odpadlo rozhodnutí, které stěžovatele zkracovalo na jeho právech. Soud proto nerozumí smyslu stěžovatelovy argumentace poukazující na vady daného řízení. Z opatrnosti soud dodává i to, že dle § 63 odst. 3 písm. b) zákona o vysokých školách, resp. dle § 69a odst. 2 téhož zákona, je student povinen vysoké škole nahlásit adresu pro doručování nebo adresu své datové schránky, a pokud tak neučiní, vysoká škola je oprávněna přistoupit k doručování prostřednictvím provozovatele poštovních služeb dle § 19 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a v případě nedoručení prostřednictvím veřejné vyhlášky (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2024, č. j. 3 As 293/2023-45), přičemž uvedeným postupem bylo postupováno i v dané věci. Z obsahu spisu současně nelze dovodit, že by se stěžovatel nemohl se zněním předmětného rozhodnutí seznámit, resp. že by mu nebyl znám jeho obsah. S ohledem na obsah spisu nelze souhlasit se stěžovatelem ani v tom, že v projednávané věci je sporné, zda předmět řízení odpadl, či nikoliv. Ve spisu je založeno pravomocné rozhodnutí o zrušení žalobou napadeného rozhodnutí. V nynějším řízení přitom soud nemůže zkoumat zákonnost či vadnost rozhodnutí vydaných v přezkumném řízení (rozhodnutí ze dne 22. 5. 2024, č. j. VŠE/4920/9202/2024, resp. rozhodnutí ze dne 20. 6. 2024, č. j. VŠE/5944/9202/2024). Ohledně nich bylo před městským soudem vedeno samostatné řízení pod sp. zn. 14 A 38/2024, proti kterému stěžovatel podal kasační stížnost, o níž Nejvyšší správní soud rozhodl rozsudkem ze dne 17. 4. 2025, č. j. 6 As 202/2024-49. Předmětem nyní projednávané věci je rozhodnutí žalované ze dne 19. 3. 2024, které však bylo v přezkumném řízení zrušeno, v důsledku čehož nemohl městský soud učinit nic jiného, než žalobu odmítnout pro nesplnění podmínek řízení (viz výše).

[13] K jádru věci Nejvyšší správní soud dále dodává, že odmítnutí předmětné žaloby má oporu i v judikatuře Ústavního soudu. Ten judikuje, že „pokud zákonná úprava stanoví podmínky řízení, které musí být splněny pro to, aby se soud zabýval podaným návrhem věcně,

pokračování

a trvá-li soud důsledně na jejich dodržování, není takový postup v rozporu s právem na přístup k soudu. Tyto procesní podmínky řízení jsou totiž důležité z hlediska předvídatelnosti rozhodování soudů, snižují nežádoucí entropii a potenciální svévoli. Jejich naplňování je proto třeba vnímat i jako jeden z nezbytných atributů právního státu“ (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 602/19). Jak již přitom bylo uvedeno výše, mezi podmínky řízení bezpochyby patří i existence předmětu řízení (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2016, č. j. 9 Ads 147/2015-24). Bez splnění procesních podmínek se soud návrhem vůbec věcně zabývat nemůže, a to ani s ohledem na vady, které v řízení o věci samé zkoumá z úřední povinnosti (srov. např. výše citované usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 602/19, či obdobně usnesení ze dne 23. 8. 2022, sp. zn. III. ÚS 89/22). V postupu městského soudu proto nelze spatřovat ani tvrzené porušení práva na spravedlivý proces, resp. rozpor se základními ustanoveními Listiny základních práv a svobod.

[14] Ačkoliv Nejvyšší správní soud nezpochybňuje závěry plynoucí z rozsudku zdejšího soudu ze dne 27. 9. 2005, č. j. 4 As 50/2004-59, na které poukazuje stěžovatel, na nyní projednávanou věc nejsou příléhavé. Jak již totiž bylo uvedeno výše, v nyní projednávaném případě byla žaloba stěžovatele odmítnuta z důvodu odpadnutí předmětu řízení dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., zatímco ve stěžovatelem odkazovaném rozsudku byl návrh odmítnut z důvodu podání návrhu osobou k tomu zjevně neoprávněnou. S ohledem na absenci předmětu řízení tak městský soud v nynější věci ani rozhodnout věcně nemohl, neboť rozhodnutí, které mohlo negativně zasáhnout veřejná subjektivní práva stěžovatele, v době jeho rozhodování již neexistovalo. Nejvyšší správní soud souhlasí i s tím, že s ohledem na výše uvedené a procesní stanoviska stran nebyly splněny ani podmínky pro zastavení řízení dle § 62 s. ř. s.

[15] Ani na základě žádné další stížní argumentace soud neshledal důvod ke zrušení usnesení městského soudu. Nejvyšší správní soud nepřehlédl ani podání stěžovatele ze dne 30. 4. 2025, ve kterém stěžovatel s odkazem na judikaturu zdejšího soudu uvedl, že měl-li městský soud informaci o tom, že je vedeno další řízení týkající se nulity rozhodnutí rektora žalovaného, bylo jeho povinností nyní přezkoumávané řízení o žalobě ze dne 26. 5. 2024 podle § 48 odst. 3 písm. d) správního řádu přerušit a vyčkat na výsledek souběžně vedeného řízení. Kasační soud k tomu uvádí, že k otázce nicotnosti se zdejší soud již vyjádřil, a to v souběžně probíhajícím řízení stěžovatele pod sp. zn. 6 As 202/2024, ve kterém konstatoval, že jelikož městský soud žalobu odmítl jako nepřipustnou, nemusel a ani se nemohl zabývat věcně dalšími žalobními námitkami, a to včetně namítané nicotnosti správních rozhodnutí. I vyslovení nicotnosti je totiž vázáno na splnění podmínek, a proto je možné se jí zabývat jen za situace, kdy není dán žádný důvod pro odmítnutí návrhu (srov. zejména bod 12 rozsudku Nejvyššího správního soudu 17. 4. 2025, č. j. 6 As 202/2024-49, a v něm odkazovanou judikaturu). Pouze nad rámec věci a z procesní opatrnosti Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatelem uváděný rozsudek ze dne 22. 3. 2023, č. j. 5 Afs 211/2022-29, není na nyní projednávaný případ aplikovatelný. V označené věci se jednalo o skutkově odlišnou situaci, kdy rozhodnutí žalovaného bylo příslušným nadřízeným orgánem prohlášeno za nicotné, zatímco v nyní projednávaném případě se stěžovatel sám snaží domoci prohlášení nicotnosti rozhodnutí o zrušení rozhodnutí o ukončení studia. Nadto nelze přehlédnout ani to, že se městský soud v napadeném rozhodnutí k námitkám stran nicotnosti vyjádřil, když mj. uvedl, že v době rozhodování

nebyla žaloba proti rozhodnutí rektora ze dne 20. 6. 2024 podána, přičemž stěžovatel nic takového neavizoval, ačkoliv k tomu měl procesní prostor. Městský soud se přitom dále zabýval i hypotetickou situací, pokud by žaloba skutečně podána byla (v podrobnostech soud odkazuje na bod 8 napadeného usnesení městského soudu). Ačkoliv tedy kasační soud nezpochybňuje závěry plynoucí ze stěžovatelem uváděné judikatury, na nyní projednávanou věc nejsou příléhavé.

[16] Nejvyšší správní soud nepřehlédl ani návrh stěžovatele na spojení nyní projednávané věci s věcí vedenou u zdejšího soudu pod sp. zn. 6 As 202/2024. Posouzení důvodnosti spojení věcí závisí na úvaze předsedy senátu; jedná se o fakultativní možnost postupu, nikoliv povinnost soudu takto postupovat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2010, č. j. 1 Afs 113/2009-69). Dle § 39 odst. s. ř. s. může předseda senátu usnesením spojit ke společnému projednání samostatné žaloby směřující proti témuž rozhodnutí anebo proti rozhodnutím, která spolu skutkově souvisejí. S ohledem na výše nastíněné odlišnosti mezi žalobou napadeným rozhodnutím a rozhodnutími posuzovanými v řízení sp. zn. 6 As 202/2024, soud k takovému postupu neshledal důvod.

[17] Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

[18] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jež by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí podle obsahu spisu nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. května 2025

Tomáš Foltas
předseda senátu